

Měnové podmínky

- **Měnové podmínky na vyšší růst HDP nepůsobí** Z pohledu měnových podmínek charakterizovala českou ekonomiku ve 3. čtvrtletí historicky nejnižší úroveň základních úrokových sazeb trvajících již osmnáct měsíců, oslabování směnného kurzu koruny, opatrnost komerčních bank při financování firem a předstih dynamiky zásoby peněz v ekonomice před růstem nominálního HDP, stlačovaného níže deflátořem úhrnné cenové hladiny.
- **Tempo růstu peněžní zásoby M2 ve 3. čtvrtletí znovu stoupl** Pokles tempa zásoby peněz v české ekonomice podle agregátu M2 nepokračoval. Historicky nejnižší přírůstek byl zaznamenán koncem prvního pololetí. Růst peněžní zásoby na 2868,3 mld. korun (+4,4 %) z konce 3. čtvrtletí způsobil kromě tradičního zvyšování netermínovaných (jednodenních) vkladů i poprvé po dvou letech patrný růst vkladů termínovaných (depozit se splatností, nikoli však vkladů s výpovědní lhůtou). Tím se po osmi čtvrtletích meziročně zvětšila i položka tzv. quasi peněz¹.
- **Po delším čase patrný růst termínovaných vkladů; celkové úložky domácností meziročně vyšší o 101,9 mld. korun** Pětinořné meziroční růsty peněz na netermínovaných účtech domácností, k nimž docházelo ještě koncem 1. čtvrtletí 2011, se zmírnily. Na konci září stouply meziročně o 10,1 %. Peníze domácnosti přesunují - v nadcházejících nepříznivých očekáváních - ke spoření jako takovému. Zůstatky vkladů domácností se splatností a výpovědní lhůtou v úhrnu poprvé od července 2009 posílily. Lidé preferovali vklady se splatností, kde zvýšili úložky meziročně +33 mld. korun, v samotném 3. čtvrtletí přidali 10 mld. korun. Zůstatky na vkladech s výpovědní lhůtou však nadále klesaly (-28 mld. korun). Celkově tak domácnostem stouply termínované a netermínované vklady meziročně o 101,9 mld. korun. V samotném 3. čtvrtletí však byl přírůstek relativně slabý (+16,7 mld. korun), když růst netermínovaných vkladů výrazně ztratil na tempu.
- **Změna v obchodní politice komerčních bank** Na znovuoživení spoření (vklady se splatností) mohla působit i úroková politika obchodních bank. Úrokové sazby u těchto vkladů segmentu domácností se u nových obchodů prakticky zdvojnásobily (z 0,74 %² v září 2010 na 1,58 % v září 2011). Úrokové míry u vkladů firem zůstaly u nových obchodů prakticky totožné (růst z 0,53 % na 0,58 %). Cena peněz na netermínovaných vkladech domácností se však zvýšila jen nepatrně, u běžných účtů firem dokonce klesla. Obecně platí, že obchodní banky v ČR nejsou nuceny zvyšovat významně úrokové sazby z vkladů, protože disponují dostatkem primárních depozit od střadatelů. Reálné úrokové míry zůstaly záporné.
- **Vyšší úrokové míry z nových vkladů a nižší u nových úvěrů stlačily marže bank** Nepříliš velká ochota domácností k zadlužování vedla k tomu, že banky v nových úvěrových obchodech snížily úrokové sazby úvěrů zejména domácnostem (značně razantně však i firmám). Sazby drahých půjček na spotřebu klesly meziročně na 13,79 % ze 14,66 %, u úvěrů na nákup nemovitostí ze 4,79 % na 4,24 %. Významný byl i meziroční pokles sazeb v nových korporátních obchodech (z 3,58 % na 2,84 %). Marže obchodních bank zjištěné z úrokových podmínek platných pro stavy obchodů tak v důsledku toho poklesly o 0,31 p.b. v případě domácností a o 0,16 p.b. u firem.
- **Výrazný pokles úvěrů od stavebních spořitelů** Motivace úrokovými sazbami působila na růst objemu poskytnutých hypotečních úvěrů, jichž přibýlo meziročně za 51 mld. korun (+8,6 %), v samotném 3. čtvrtletí za 12,5 mld. korun (+2 %). Výrazně však ztrácejí úvěrové obchody stavebních spořitelů. Stavby jimi poskytnutých překlenovacích úvěrů poklesly meziročně o 10,6 mld. korun, proti 2. čtvrtletí však o 1,1 mld. korun (jejich pokles zmírňuje).
- **Úvěry firmám zrychlují, půjčky domácnostem zpomalují** Bankovní úvěry poskytované firmám zrychlily, půjčky domácnostem naopak zpomalily. Od začátku roku 2010, kdy se stavby firemních úvěrů propadly meziročně o téměř desetinu, se poklesy mírnily a koncem září 2011 činilo meziroční zvýšení 5,3 %. Téměř stejným tempem (+5,7 %) stouply i úvěry domácnostem.

¹ Quasi peníze jsou rozdílem mezi vyšší peněžní zásobou M2 a úhrnu oběživa a jednodenních vkladů.

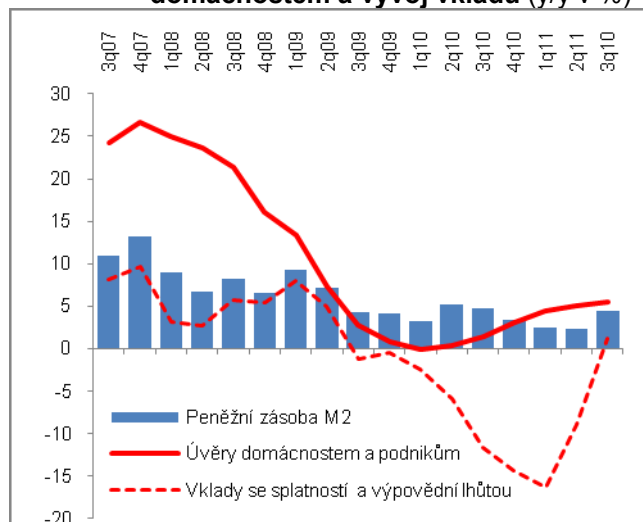
² Všechny zde uvedené úrokové sazby jsou v p.a.

zpomalují

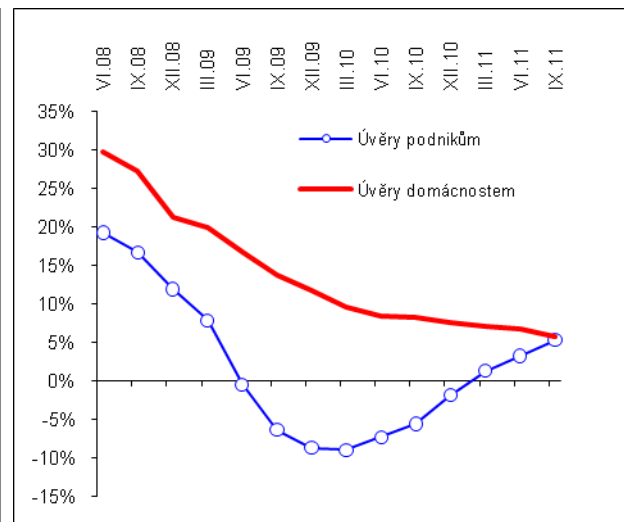
- **Klesá zájem o neúčelové spotřebitelské půjčky; úvěry v selhání stouply o 4 mld. korun**

Poptávka spotřebitelů je slabá a opadá i zájem o půjčky na spotřebu. Lidé jich využili méně než před rokem (-2,3 mld. korun, tj. -1,2 %). Největší váhu na úvěrech na spotřebu mají neúčelové spotřebitelské půjčky, které klesly dokonce o 2,8 mld. korun (-1,9 %). Nižší zájem o tyto finanční zdroje byl patrný už od dubna. Lidé spíše čerpali z úvěrových rámců kreditních karet (+3,5 %) a také z kontokorentů, tj. povolených přečerpání z netermínovaných účtů (+3,4 %). Obě formy v úhrnu však představují jen čtvrtinu objemu spotřebitelských neúčelových úvěrů. Potíže obyvatelstva se splácením však rostou – úvěry v selhání dosáhly koncem 3. čtvrtletí 52,2 mld. korun a proti stejnému období 2010 byly o 4 mld. korun vyšší (+8,2 %).

Graf č. 15 Peněžní zásoba, vývoj úvěrů firmám a domácnostem a vývoj vkladů (y/y v %)

Graf č. 16 Úvěrový trh (y/y v %)

Pramen: ČNB